

คำนำสำนักพิมพ์

ในชีวิตประจำวัน เรามักใช้ภาษาไทยสื่อสารกันอยู่แล้วจนดูเหมือนเป็นเรื่องง่าย แต่แท้จริงแล้วภาษาไทยเป็นภาษาที่มีระดับ ภาษาพูดกับภาษาเขียนใช้แตกต่างกัน และเฉพาะในภาษาเขียนก็ยังคงต้องคำนึงถึงปัจจัยหลายอย่าง เช่น ความถูกต้องของคำ ความหมาย การใช้ลักษณนาม การใช้คำให้เหมาะแก่บุคคลตามวัย ชนชั้น ฐานะ ฯลฯ

การใช้ภาษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา บางคำเมื่อมีผู้ใช้ผิดบ่อยเข้าก็ทำให้คนจำนวนมากเข้าใจตามว่าถูกต้อง ลักษณะการเขียนบางแบบ เช่น การเขียนเพื่อการโฆษณา ก็ลดทอนความเป็นแบบแผนลงเพื่อดึงดูดความสนใจผู้อ่านและให้สั้นกระชับเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดี ทำดีที่สุดแล้วการเขียนให้ถูกต้องตามหลักภาษาจะช่วยให้อ่านเข้าใจชัดเจน ไม่สับสน สำนักพิมพ์จึงจัดทำหนังสือเล่มนี้ขึ้นเพื่อรวบรวมหลักการเขียนที่ถูกต้องดังกล่าว และเผยแพร่แก่ผู้สนใจ

เนื่องจากการเขียนเป็นวิธีหนึ่งที่สำคัญในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเรียน ทำงาน หรือใช้ชีวิตปกติประจำวันก็ล้วนต้องเกี่ยวข้องกับการเขียนทั้งสิ้น จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือ *คำ เครื่องมือช่วยการเขียน* เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่านไม่มากก็น้อย

สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์

คำนำผู้เขียน

คำ เครื่องมือช่วยการเขียน งานเขียนของข้าพเจ้าเล่มนี้ ต้องการแนะนำผู้อ่านที่สนใจการเขียนเบื้องต้น ประเด็นสำคัญคือ เรื่องคำและการใช้คำ รวมทั้งประโยคและการใช้ประโยคเพื่อนำท่านไปสู่การเขียนในรูปแบบต่างๆ ต่อไป เช่น งานเขียนสารคดี บันเทิงคดี ซึ่งเป็นงานที่จะช่วยให้มีความสุขได้อย่างหนึ่งสำหรับผู้รักการอ่านและการเขียน

การเขียนถูกต้องชัดเจน ต้องอาศัยการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญและความเข้าใจ ซึ่งเรียกว่าเกิดทักษะ (Skill) ในการเขียน หนังสือเล่มนี้พูดถึงการใช้คำ รวมทั้งประโยคซึ่งเป็นเครื่องมือในการเขียนข้อความและเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเขียนในรูปแบบต่างๆ ต่อไป

ตอนท้ายหนังสือเล่มนี้มีคำถาม ๑๐๐ ข้อ สำหรับวัดความเข้าใจเกี่ยวกับการเขียนที่ถูกต้องและชัดเจน พร้อมกับมีคำเฉลยไว้ด้วย

ขอขอบคุณสำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์ ที่สนับสนุนงานพิมพ์หนังสือเพื่อผู้รักการเขียน และจะสร้างสรรค์งานเขียนที่น่าสนใจต่อไป

รงค์ ประพันธ์พงศ์

สารบัญ

บทที่ ๑ การใช้คำ

๙

๑.๑ คำคืออะไร	๑๐
๑.๒ ความหมายของคำ	๑๑
๑.๒.๑ ความหมายโดยตรง	๑๑
๑.๒.๒ ความหมายโดยแฝง	๑๒
๑.๒.๓ ความหมายโดยปริบทหรือบริบท	๑๓
๑.๓ ข้อคำนึงในการใช้คำ	๑๔
๑.๓.๑ ใช้คำให้ถูกบริบท	๑๔
๑.๓.๒ ใช้คำให้ตรงกับระดับภาษา	๑๕
๑.๓.๓ ใช้คำประหยัด	๑๘
๑.๓.๔ ใช้คำไทย หลีกเลี่ยงคำต่างประเทศ	๒๑
๑.๓.๕ ไม่ควรใช้คำซ้ำใกล้กัน	๒๓
๑.๓.๖ ใช้คำระดับเดียวกัน	๒๖
๑.๓.๗ ใช้คำให้ถูกต้องตามหลักภาษา	๒๘
๑.๓.๘ ใช้คำราชาศัพท์ให้ถูกต้อง	๓๑
๑.๓.๙ คำที่มักเขียนผิดพลาด	๓๖

บทที่ ๒ ประโยค

๔๓

๒.๑	ประโยคคืออะไร	๔๔
๒.๒	รูปแบบประโยค	๔๕
๒.๒.๑	ประโยคไวยากรณ์	๔๕
๒.๒.๒	ประโยคใจความ	๔๘
๒.๓	กลวิธีการผูกประโยค	๕๐
๒.๓.๑	การถ่วงความ	๕๐
๒.๓.๒	การรวบความ	๕๐
๒.๓.๓	การเน้นคำในประโยค	๕๑
๒.๔	ข้อคำนึงในการผูกประโยค	๕๒
๒.๔.๑	เรียงคำขยายให้ถูกตำแหน่ง	๕๒
๒.๔.๒	ประโยคเดียวกันไม่ควรมามีกริยาหลายตัว	๕๔
๒.๔.๓	ไม่ควรใช้ประโยคลำนวนพันทาง	๕๖

บทที่ ๓ คำคล้ายแต่ต่างความหมาย

๕๙

บทที่ ๔ ตัวอย่างงานเขียน

๗๑

คำถาม ๑๐๐ ข้อ เพื่อวัดความเข้าใจ เขียนอย่างไรให้ถูกต้องชัดเจน	๘๒
เฉลย	๙๙

๑

การใช้คำ

๑.๑ คำคืออะไร

คำคือเสียงพูด การเข้าใจกันด้วยเสียงพูดจาเรียกว่าการสื่อสารด้วยภาษาพูด ส่วนการใช้อักษรเป็นสัญลักษณ์เรียกว่าการสื่อสารด้วยภาษาเขียน

คำเป็นหน่วยเล็กที่สุดในภาษา คำในภาษาไทยประกอบด้วยพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์

คำไม่จำกัดพยางค์ คำมีอย่างน้อยหนึ่งพยางค์ขึ้นไป และที่สำคัญคือคำต้องมีความหมายจึงจะสื่อสารเข้าใจกันได้ ดังตัวอย่าง

จำนวนพยางค์	คำ	ความหมาย
๑	รถ	ยานมีล้อสำหรับเคลื่อนไป
๒	รถเข็น	รถที่ไม่มีเครื่องยนต์ต้องใช้คนเข็นหรือดันไป
๓	รถแท็กซี่	รถยนต์รับจ้างสาธารณะโดยสารได้ไม่เกิน ๔ คน
๔	รถปรับอากาศ	รถโดยสารที่ติดตั้งเครื่องปรับอากาศ
๕	รถพระที่นั่ง รอง	รถยนต์ที่สำรองไว้ใช้แทนรถพระที่นั่งในขบวนเสด็จพระราชดำเนิน

จำนวนพยางค์	คำ	ความหมาย
๖	รถโดยสาร ประจำทาง	รถบรรทุกคนโดยสารที่ เล่นตามทางที่กำหนดไว้ และเรียกเก็บค่าโดยสาร ตามอัตราที่กำหนด

๑.๒ ความหมายของคำ

คำมีความหมายหลากหลาย ในที่นี้จะกล่าวถึงความหมายของคำ ๓ ประการคือ

๑.๒.๑ ความหมายโดยตรง หมายถึง ความหมายเดิม ความหมายประจำ และความหมายกลางของคำนั้นๆ

ตัวอย่างที่ ๑ นกบินจับกิ่งไม้

ความหมายของคำว่า **นก** ในประโยคข้างต้น หมายถึง สัตว์มีกระดูกสันหลัง เลือดอุ่น มี ๒ เท้า ๒ ปีก มีขนปกคลุมร่างกาย ออกลูกเป็นไข่ก่อนแล้วจึงฟักเป็นตัว

ตัวอย่างที่ ๒ โขนเป็นศิลปะการแสดงดั้งเดิมของไทย

ความหมายของคำว่า **โขน** ในประโยคข้างต้น หมายถึง การแสดงคล้ายละครว่า มักเล่นเรื่อง *รามเกียรติ์* ผู้แสดงสวมหัวจำลอง เรียกว่าหัวโขน

ตัวอย่างที่ ๓ ไข่เอนลู่มื่อลมพัด

ความหมายของคำว่า **ไข่** ในประโยคข้างต้น หมายถึง ไม้พุ่ม ขึ้นเป็นกอ ลำต้นเป็นปล้อง

๑.๒.๒ ความหมายโดยแฝง หมายถึง ความหมายโดยนัย หรือนัยยะ (หมายถึง ข้อเค้า, เค้าเงื่อน, แนวทาง) หรือความหมายเปรียบเทียบ ความหมายเพิ่มหรือความหมายสมทบ

ตัวอย่างที่ ๑ นกเหล็กบินเหนือเมฆ

ความหมายของคำว่า **นกเหล็ก** ในประโยคข้างต้น หมายถึง เครื่องบิน

ตัวอย่างที่ ๒ เขากลับเป็นคนธรรมดาเมื่อถอด**หัวโขน**

ความหมายของคำว่า **หัวโขน** ในประโยคข้างต้น หมายถึง ตำแหน่งหน้าที่อันสูงศักดิ์

ตัวอย่างที่ ๓ เขาบินไปสู่**ดินแดนหลังม่านไม้ไผ่**

ความหมายของคำว่า **ดินแดนหลังม่านไม้ไผ่** หมายถึง ประเทศจีน

๑.๒.๓ ความหมายโดยปริบทหรือบริบท หมายถึง ความหมายของคำดูจากข้อความแวดล้อม หรือข้อความใกล้เคียงคำนั้นๆ เช่น คำว่า **ตั้ง** ในประโยคเหล่านี้มีความหมายแตกต่างกัน

ตัวอย่างที่ ๑ พ่อค้า**ตั้ง**ราคาไว้สูง

ตั้งในประโยคนี้ หมายถึง กำหนด